

se je zdela finančnemu odseku z ozirom na dotične plače po drugih deželah pretirana.

Provizorični učitelji imajo v Šleziji in na Predarelskem po 180 gld., na Moravskem po 140 gld., v Galiciji po 250 gld., v Bukovini, v Dalmaciji in na Goriškem po 300 gld., na Štajarskem po 330 gld., na Češkem in v Dolenji in Gorenji Avstriji po 350 gld., na leto.

Naši dopisi.

Z Dunaja dne 15. februarja. Minuli teden bile so v državnem zboru tri seje: dne 11., 13. in 14. t. m., namreč poleg navadnega torka in petka, tudi še četrtek. Tretji dan se je dodal zato, ker je razprava o zakonu za uredbo unanjih pravnih razmer judov postala zelo obširna. Že v prejšnjih sejah čuli so se zelo obširni, pa večinoma še dosti hladnokrvno govorjeni govori proti-židovske in pa judom prijazne vsebine.

Pred dnevnem redom odgovoril je finančni minister Dunajewsky na tri interpelacije, v katerih smo že poročali.

Pri židovski razpravi govorili so ta dan: katoliški župnik, štajerski konservativni poslanec dr. Pscheiden, židovski bogatin vit. Gompertz in pa židovski rabin dr. Bloch.

Prvi govornik dr. Pscheiden trdil je, da v obče tega zakona ni treba, da so židom že po ustavi zagotovljene vse pravice, da se večinoma tudi ne pritožujejo zoper to, kar jim je sedaj priznanega. Dalje ugovarja govornik dr. Zucker-u, se sklicuje na umor p. Tomaža in njegovega sluga v Damasku po židih in sklepa s tem, da zavrača očitane Zucker-ovo, po katerem bi bilo dokazano sklicevanje na hudodeljske čine židov „bogokletno obrekovanje.“

Drugi govornik Gompertz govoril je bolj stvarno zavračajoč tudi Türk-a, posebno pa naglašal lojalno zvestobo židov za Avstrijo.

Rabin dr. Bloch pa je imel pri tej priliki v resnici zelo srečen dan, najprej izrekel se je zoper spremembe, katere pri zakonu nasvetuje odsek, potem pa govori o židovstvu sploh in se sklicuje v prvi vrsti na judom prijazen govor dr. Smolkov v gališkem deželnem zboru, — potem pa se je spravil na poslanca Türk-a, dalje prestopi na protisemite sploh in izrekoma na protisemitsko stranko v državnem zboru. — Bloch govoril je tako živahno, da so parkrat hotele vmes poseči galerije, katere je potem Smolka posvaril.

Posebno je vedel Bloch veliko navajati židovskih dobrodelnih činov pri humanitarnih društvi dunajskih, — za kar mu je Lueger vrnil klic: ja to so prostomavtarske družbe.

Koncem svojega obširnega govora, sklicaval se je Bloch zopet na predsednika dr. Smolko s tem, da je prečital odlomek njegovega govora. — Koncem seje pre-

čitali ste se še dve interpelaciji, ena Flegel-nova, druga Rozkošci-jeva, potem pa se je blizu 1/2 4 ure sklenila seja.

Iz Ljubljane. — V državnem zboru uravnavajo se razmere polagoma, budgetni odsek nadaljuje v posvetovanji državnega proračuna, levičarji se sicer vedno nadejajo nekakega prevrata po svojih željah, pa, ko vidijo, da različni krogi sedanje večine kakor dosedaj, vselej zahtevajo izpolnitev različnih opravičenih svojih terjatev, dela se jim nekako milo tako, da njihovo glavno glasilo „Neue freie Presse“ tarna že obupno rekoč: „vse ostane pri starem, večina bode s sedanjo vlado vladala še dalje.“ Prav to zagotovilo sprejel je vnovič zopet eden merodajnih slovenskih poslancev.

V popolnem soglasju s tem prepričanjem je tudi drugo prav zanesljivo poročilo z Dunaja, da je bila deputacija slovenskih poslancev pod vodstvom grofa Hohenwarta pri pravosodnem ministru, da mu naznani svoje želje in tožbe glede pravosodne uprave in izrekoma glede imenovanja slovenščine zmožnih uradnikov za slovenske pokrajine.

Poslanci naši delujejo neprestano pa tudi za gmotne naše zadeve: do sedaj zagotovljena je državna podpora za stradajoče na Kranjskem in Goriškem, za druga važna vprašanja se še deluje z vsemi silami.

— **Vabilo na LXXXV. odborovo skupščino** „Matice Slovenske“ v sredo dné 26. februarja 1890. l. ob 5. uri popoldne v društveni hiši na Kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1.) Potrjenje zapisnika o LXXXIV. odborovi seji, 2.) Naznanila predsedništva, 3.) Poročilo gospodarskega odseka, 4.) Poročilo književnega odseka. 5.) Poročilo tajnikovo, 6. Priprave za redni veliki zbor, 7.) Posameznosti.

V Ljubljani dné 15. februarja 1890.

Predsednik:

Josip Marn.

— **Pomiloščenje kaznjencev.** Presvitli cesar so zopet pomilostili 206 kaznjencev, kateri so se pokazali pomiloščenja vredni. Izmed kaznjencev na ljubljanskem Gradu bilo je pomiloščenih sedem, ki so bili včeraj spuščeni v prostost.

— **Dolenjska železnica.** Naši državni poslanci pri-ganjajo sedaj z velikim naporom izgotavljanje že dolgo vrsto let zahtevane v deželnem zboru dejansko podpirane dolenjske železnice. Poslanec Šuklje ponovil je minule dni delo, katero je pred par leti že vršil poslanec Murnik; namreč posestnike in občine po Dolenjski pripraviti tudi do tega, da se zavežejo v namen zgradbe železnice žrtvovati primerne doneske. Kakor kažejo pogostne poročila zadnjih dni z Dolenjske, posrečilo se je to v toliki meri, da se od zapuščene in siromašne Dolenjske ne more lahko več zahtevati, izrekoma pa po letošnji slabi letini ne. Tudi vse druge razmere za zgradbo te železnice so primeroma ugodne, tako da je nada za

vresničenje te dolgoletne opravičene želje naše dežele sedaj dobro utemeljena.

— **Požar.** Včeraj zjutraj pred 4. uro naznanjal je dvakratni strel z ljubljanskega grada ogenj v predmestji. K sreči je bil požar mali in ga je ljubljanska požarna bramba omejila. Na karlovskem predmestju pogorela je mala drvarnica brajnovcu s kurilom.

— **Baron Bohuslav Widmann**, cesarski namestnik Tirolski, bivši deželni predsednik kranjski, namerava, kakor pišejo časniki, iti v pokoj zavolj oslabiljenega zdravja in zaradi rodbinskih razmer. Widmann je strog uradnik, pa Slovencem in tudi konservativnem Nemcem ni bil nikdar naklonjen, ako ravno je ubogal sedanjo vlado tako kakor prejšno liberalno.

Župnika Brezniškega Majer-ja napadel in teško poškodoval je njegov lastni, iz službe spuščen cerkovnik. Sreča je, da so hudodelnika zasledili in dejali v zapor, iz katerega se pač ne odtegne zasluženi ojstri kazni. — Pri takem izmečku človeštva treba najostreje postavne kazni!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Državni zbor zboroval je tudi včeraj in je sprejel zakon glede unanjih pravnih razmer judov v tretjem branju.

Pred dnevnim redom odgovoril je poljedelski minister grof Falkenhayn na dve interpelaciji krajnega pomena.

Potem izrekel je predsednik zbornice sklicaje se na ravnokar mu došli brzojav, ako ravno je tak način sožalovanja navaden samo za člene zbornice, izjemoma tudi povodom naznanila smrti grofa Julija Andrássy-ja ter naprosil pooblastila, da se ta izjava v čast pokojnemu sprejme v zapisnik seje. Potem se je rešilo več prošenj.

Prihodna seja je v petek dne 21. t. m.

Ogerska. — V Budimpeštu videti je žalovanje po grofu Juliju Andrássy-ju, ki je včeraj zjutraj ob 3. uri umrl v Voloski po dolgi mučni bolezni. Pokojni bil je rojen dne 8. marca 1823. leta. Leta 1848. bil je obsojen na vislice zavolj veleizdajstva, kateri kazni se je odtegnil z begom. Pozneje pomiloščen postal je zvest služabnik cesarjev in svoje domovine. On je 1878. l. kot minister unanjih zadev spravil našo državo v prijateljsko zvezo z Nemško. Ko je zaradi bolehnosti odložil ministerstvo, sprejel je zelo laskavo lastnoročno pisanje cesarjevo. Videti je bilo, da je cesar pokojnega popraševal v vsih važnejših vprašanjih unanje politike. Po predlogu ministra Tisza napravi se umrlemu na državne stroške spominek v Budapeštu.

Moravska zahteva za Čehe v deželi češko vseučilišče. Vseučilišniki in profesorji prijeli so se tega vprašanja.

V Brnu umrl je nekdanji pravosodni minister baron Hein v starosti 82 let.

Francoska. — Vojvodo Orleanskega obsodili so zato, ker je vkljub prepovedi prišel na francoska tla, na dve leti ječe, pa govori se, da ga predsednik republike pomilosti, ob enem pa da spremi do državne meje.

Laška. — Papežev brat kardinal Pecci je umrl nad 80 let star, zato se pa tudi vsak hip širi govorica, da je Papež nevarno obolel.

Zadnji laški vojni izlet v Afriko se je slabo obnesel, vojna se je morala zaradi pomankanja živeža takoj zopet vrniti k morji.

Bolgarska. — Angleški listi poročajo, da se je minister Stambulov izrazil glede zadnjega poskušnega napada na kneza, da je bila velika sreča za Bolgarsko, da se je zaroti prišlo na sled, sicer bi bila Bolgarska za dolgo časa uničena.

Nemška. — Cesarski ukaz zavolj uredbe oddelka kadetov določuje: Pri podučevanju v veronauku ozirati se je posebno na etično stran, kadete odgojati je v bogaboječosti in veseli vernosti, strogosti zoper same sebe in potrpežljivosti nasproti drugim odgojati. Zgodovinski poduk ima se ozirati v prvi vrsti na domovinsko zgodovino pred vsem sedanosti, prav tako je vrediti tudi poduk v zemljepisji. Nemščina mora biti središče podučevanja. Nemško slovstvo, germanske pripovedke in domovinsko spisje staviti se je v prvo vrsto. Pri tujih jezikih ozirati se je pred vsem na dejansko potrebo. Na Bavarskem je imela katoliška stranska trdo pa uspešno borbo zaradi „placetum regium“ v cerkvenih zadevah in pa zaradi ravnanja starokatoliško verske, stranke, kateri je bil ravnokar umrl prošt Döllinger na čelu. Ministri izogibali so se strogemu nasprotju zoper stranko, katera ima v deželi odločno večino.

Nemški cesar nastopil je z novega gotovo v soglasji s knezom Bismarkom pota, ki merijo na pomirjenje delavskih krogov v takem smislu, da se delavcem dovoli zastopništvo v nekem višjem državnem svetu, ki bode imel reševati delavska vprašanja.

Velevlasti in manjše države zagotovile so svoje sodelovanje pri poskušnji mednarodno vprašanje delovsko rešiti celotno za vso Evropo.

Žitna cena

v Ljubljani 13. februarja 1890.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 66 kr. — banaške 7 gold. — kr. turšice 4 gold. 87 kr. — soršice 4 gold. 55 kr. — rži 4 gold. 71 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — ovsa 3 gold. 09 kr. — ajde 5 gold. 20 kr. — Krompir 3 gold. 03 kr. 100 kilogramov.